Araştırma Makale | Research Article

KHM, Cilt:6 Sayı:2, 2026, s. 497-512.
Geliş Tarihi | Received: 04.05.2026
Kabul Tarihi | Accepted: 29.06.2026
Yayın Tarihi | Published: 30.10.2026
doi: 10.59909/khm.06.02.004

İntihal | Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.
| This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 21. HUKUK DAİRESİNİN BİR KARARI IŞIĞINDA TTK M. 531 BAKIMINDAN AZLIK KAVRAMI HAKKINDA DEĞERLENDİRMELER

Observations on the Concept of Minority under Article 531 of the Turkish Commercial Code in the Light of a Decision of the 21. Civil Chamber of the Ankara Regional Court of Appeal

Doç. Dr. Emre Kalender*

Hayri Öztürk**

Öz

Yüzde ellişer paya sahip iki pay sahibinin veya menfaat grubunun bulunduğu anonim şirketler ülkemizde yaygındır. Bu tür anonim şirketlerde, pay sahiplerinin anlaşamaması, şirketin karar alma sürecini sekteye uğratmakta, yönetim kurulu seçilememekte ve yönetsel kararlar alınamamaktadır. Bu durumda taraflardan biri TTK m. 531'e göre haklı sebeple fesih davası açmaktadır. Ancak yargı uygulamasında, TTK m. 531'de düzenlenen imkândan azlığın yararlanabileceği ve %50 paya sahip olan pay sahibi veya sahiplerinin azlık olmadığı düşünülmektedir. Bu bakış açısının haklı sebeple fesih davasının amaçları ve azlık kavramı karşısında kabul edilebilir nitelikte olmadığı düşünülmektedir. Özellikle azlık kavramından anlaşılması gerekenin incelenmesi yargı uygulamasına yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anonim şirket, haklı sebeple fesih, azlık, pat durumu

* Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı.
0000-0003-2868-2448 emrekalender@hacettepe.edu.tr

** Avukat, Ankara Barosu.
0009-0008-2113-4194 hayridide@gmail.com

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under Attribution-NonCommercial 4.0 International.

ABSTRACT

Joint-stock companies in which there are two shareholders or groups of interest each holding fifty percent of the shares are common in our country. In such companies, disagreements between shareholders disrupt the company's decision-making process; the board of directors cannot be elected, and managerial decisions cannot be taken. In this situation, one of the parties files an action for dissolution on just cause pursuant to Article 531 of the Turkish Commercial Code. However, in judicial practice, it is considered that the opportunity regulated under Article 531 of the Turkish Commercial Code may be invoked by the minority, and that a shareholder or shareholders holding fifty percent of the shares do not constitute a minority. This perspective is considered not to be acceptable in light of the purposes of an action for dissolution on just cause and the concept of minority. In particular, an examination of what should be understood by the concept of minority will provide guidance to judicial practice.

Keywords: Joint-stock company, Dissolution for just cause, Minority, Patt Situation.

GİRİŞ

Ülkemizde anonim şirketler uygulamasında %50'şer hisseye sahip iki pay sahibinden veya menfaat grubundan müteşekkil şirketlere sıklıkla rastlanır. Bu gibi şirketlerde pay sahiplerinin anlaşamaması durumunda, şirketin işleyişi sekteye uğrar. Gerçekten de herhangi bir imtiyazın bulunmadığı, eşitlik durumunu ortadan kaldıracak ve karar alma mekanizmasını işler hâle getirecek müesseselerin olmadığı bir anonim şirkette kilitlenme kaçınılmazdır. Zira pay sahipleri anlaşamadığı sürece şirkette karar alınması mümkün değildir.

Bu şekildeki bir kilitlenme durumunda, pay sahiplerinden birinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu[1] (TTK) m. 531'de tanınan haklı sebeple şirketin feshini veya bu mümkün olmazsa mahkeme kararıyla dava açanın pay sahipliğinden çıkarılmasını talep etme imkânı ilk akla gelen çözümdür. Bir istinaf mahkemesince bu konuda önemli olarak kabul edebileceğimiz bir karar verilmiştir.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi tarafından verilen karara[2] konu olayda, bir anonim şirketin %50'şer paya sahip iki pay sahibi bulunmaktadır. Davacı pay sahibi öncelikle diğer pay sahibinin şirketten çıkarılmasını, bunun mümkün olmaması durumunda anonim şirketin haklı sebeple feshini talep etmiştir. Şirket yanında davalı gösterilen diğer pay sahibi de açtığı birleşen davada, aynı talepte bulunmuştur. İlk derece mahkemesi tarafından anonim şirkette bir pay sahibinin şirketten çıkarılmasına karar verilemeyeceği ve ayrıca şirketin feshi koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle asıl ve birleşen davanın reddine karar vermiştir.

Kararın gerekçesi şu şekildedir;

> "Anonim şirketin haklı sebeple feshi, çoğunluğun şirketteki hakim pozisyonunu istismarına yönelik olarak azınlık haklarını korumak için getirilmiş hukuki çarelerden biridir. Azlık hakları tanınmasının hukuki veçhesi çoğunluğu elinde tutan ortakların azlığın haklarını sürekli olarak ihlal etmesine karsı hukuki çaredir. Bu durum karsısında hangi pay oranına sahip olan ortağın azınlık olduğunun tartışılması gerekecektir. Yasa hükmünde anonim şirketin haklı nedenle feshi davası açabilecek pay sahiplerine ilişkin asgari pay oranı olarak sermayenin en az 1/10, halka açık şirketlerde ise 1/20 oranına sahip olmak düzenlenmiştir. Anılan pay oranının altında pay sahibi olan anonim şirket ortakları azınlık pay sahibi ise de, yasanın açık hükmü karsısında anonim şirketin haklı nedenle feshini talep edemeyeceklerdir. Anonim şirketin haklı sebeple feshi, çoğunluğun şirketteki hakim pozisyonunu istismarına yönelik olarak azınlık haklarını korumak için getirilmiş bir hukuki çare olduğundan şirkette sahip olduğu pay oranı karsısında azınlık olarak nitelendirilemeyecek ortağın haklı nedenle anonim şirketin feshi talebiyle dava açamayacağının kabulü gerekecektir. Azlığa tanınan bu hak davacı yönünden dava şartıdır…TTK sisteminde açıkça dava açma yetkisi verilen davacıların dava hakkı bulunduğuna göre sistem kurulmuştur. TTK'da yer alan düzenlemelerde, örneğin genel kurul kararının iptali, şirket yöneticisinin sorumluluğundan kaynaklanan tazminat davası, ticaret sicil kararına itiraz, şirket ortaklığından çıkarma, ıskat vb. davalarında kimlerin dava açabilecekleri açıkça düzenlenmiştir. Bu nedenle de, azınlık (azlık) hakkı olarak tanınan dava hakkının çoğunluğa da tanındığı seklinde bir yorum TTK sistemine aykırı olacaktır. Anonim şirketteki pay oranı %49,999'a kadar olan ortak azınlık sayılabilecek ise de, anılan oranın üzerinde pay sahibi olan ortak azınlık sayılamayacaktır. Somut olayda, davalı şirket %50'ser pay oranına sahip iki ortaklı bir anonim şirket olup, asıl davada davacı (A) ve birlesen davada davacı (B) şirkette %50'ser pay sahibidir. Bu durumda mahkemece, anonim şirketin haklı sebeple feshinin çoğunluğun şirketteki hakim pozisyonunu istismarına yönelik olarak azınlık haklarını korumak için

[1] 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazete.
[2] Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi, E. 2024/1489 K. 2025/824 T. 14.07.2025

> getirilmiş bir hukuki çare olduğu, asıl davada davacı (A) ve birlesen davada davacı (B)'nin davalı şirkette %50'ser pay sahibi bulundukları gözetilerek sahip oldukları pay oranları karsısında asıl ve birlesen davada davacı ortakların haklı sebeple şirketin feshini düzenleyen TTK'nin 531. maddesi uyarınca dava açma haklarının bulunup bulunmadığı, yasal düzenlemeye göre azlık olarak dava açma hakkının bulunup bulunmadığının dava şartı olduğu üzerinde durulmadan isin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm kurulmasında isabet görülmemiş…"

Gerekçeden de görüleceği üzere, istinaf mahkemesince, azlık pay sahiplerine tanınan haklı sebeple fesih davası açma hakkının çoğunluğa tanınmasının mümkün olmadığı, anonim şirkette pay oranı %49,99'a kadar olan pay sahibi/pay sahiplerinin azlık olarak kabul edilebileceği tespitine yer verilmiştir. Bu kapsamda %50 hissenin maliki pay sahibinin TTK m. 531 kapsamında dava hakkının bulunup bulunmadığı yönünde değerlendirme yapılması gerektiği ifade edilerek ilk derece mahkemesinin kararı kaldırılmıştır[3].

Esasen bu karar, anonim şirketler uygulamasında ciddi problemlere sebep olabilecek niteliktedir. Zira bu kararın %50'şer pay sahipliği durumunda bulunan anonim şirketlerde ciddi bir çözümsüzlük yaratacağı şüphesizdir. Fiili bir durum olarak söz konusu çözümsüzlük hâli hukukî gerekçelendirme bakımından tek çıkış noktası olmamalıdır. Bir başka ifadeyle, mahkemenin gerekçelerinin fiili değil, bilâkis hukuki gerekçelerle incelenmesi ve doktrinde tartışılması elzemdir. Anonim şirketlerde haklı sebeple fesih davasının amacı ve özellikle istinaf mahkemesinin azlık kavramına yüklediği anlam tartışılmalıdır.

I. HAKLI SEBEPLE FESİH DAVASI

A. Davanın Amacı

Anonim şirketin haklı sebeple feshi imkânının tanınmasının birçok nedeni vardır. Bunlarda ilki, azlığın korunmasıdır. Zira anonim şirkette kural olarak çoğunluğun iradesi şirkete yön verir. Ancak çoğunluğun hukuka aykırı kararların alınmasını sağlayarak, azlığı istismar etmesi, onların haklarına zarar vermesi söz konusu olabilir. Hatta bu durum süreklilik arz etmeye başladığında, artık genel kurul kararının iptali için dava açmak ihtiyaç duyulan hukuki korumayı sağlamayabilir. Hâl böyle olunca azlığın, çoğunluğun gücünü kötüye kullanmasına karşı korunması gerekir[4] ve azlık son çare olarak haklı sebeple fesih davası açabilir. Bu dava TMK m. 2'nin bir örneğidir[5].

Çoğunluğun karşısında azlığın korunması, haklı sebeple fesih davasında ilk amaç olarak akla gelse de, davanın öngörülme amacı bununla sınırlı değildir. Mehaz İsviçre hukukunda haklı sebeple fesih davasının, şirketin işleyişini ve temel yapısını koruma işlevinin bulunduğu kabul edilir. Haklı sebebin varlığı için çoğunluğun gücünü kötüye kullanması tek şart değildir.

[3] Bkz. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi, E. 2024/1489 K. 2025/824 T. 14.07.2025 (yayımlanmamıştır.)

[4] Özlem İlbasmış Hızlısoy, Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016, s.37 vd; Aytekin Çelik, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi", Batider, C. 25/S. 4 (2009) s. 560; Lukas Beeler, ve Hans Caspar von der Crone, "Auflösungsklage nach Art. 736 Abs. 4 OR", SZW/RSDA, 4/2010, s. 332. https://www.nkf.ch/app/uploads/2022/09/SZW_Aufloesungsklage-nach-Art-736-Abs-4-OR.pdf (Erişim Tarihi: 04.05.2026)

[5] İlbasmış Hızlısoy, s. 38; Beeler ve von der Crone, s. 332.

Şirket işleyişi neredeyse çökmüş ve organsal yapı kilitlenmişse haklı sebep mevcuttur[6]. Bir başka deyişle, anonim şirket amacının gerçekleştirilmesine yönelik olarak temel işlevlerini yerine getiremiyorsa, haklı sebep bulunur. İşte haklı sebeple fesih davası, şirket organlarının kilitlenmesi ve bu sebeple şirketin faaliyetini sürdürememesi durumunda da bir çözüm olarak karşımıza çıkar.

B. FESİH DAVASI BAKIMINDAN PAT DURUMU

Çalışmamıza konu Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi'nin kararında anonim şirkette pat durumu söz konusu olmuştur. Karara konu somut olayda %50'şer paya sahip iki pay sahibi bulunmaktadır. Bu sebeple haklı sebeple fesih davası bakımından pat durumu hakkında da açıklamalar yapılmalıdır.

Şirket organlarının sürekli olarak kilitlenmesi (*Pattsituation*[7]) şirketin temel işleyişinin bozulduğunu gösterir[8]. Özellikle iki pay sahibinin veya menfaat grubunun paylarının eşit olduğu durumda, şirkette fiilen oybirliği ilkesi geçerlidir. Bu durumda her %50'lik pay sahibi veya menfaat grubu kararların alınmasını mutlak olarak engelleme hakkına sahiptir[9]. Esasen bu fiili oybirliği durumu paydaşların bireysel menfaatlerini ve kollektif çıkarların mutlak olarak korunmasına imkân tanır. Bu olumlu yönüne rağmen, eşit ortaklık yapısının cari olan şirketlerde, üzerinde uzlaşma sağlanabilecek bir kararın müzakere edilmesinin maliyeti oldukça yüksek olacaktır. Zira pay sahipleri arasında bir uzlaşma sağlanamazsa, bir çıkmaza girilir. Bir başka deyişle karar alınamaz. Bu durum geçici olabilir ve uzlaşmaya giden bir aşama olarak kalabilir. Ancak karar alamamanın uzun sürdüğü bir çıkmaz hâli, şirketin temel işleyişinin bozulduğunu gösterir[10].

Bu hâlde, haklı sebeple fesih davası neticesinde hükmedilecek fesih kararı veya alternatif çözümler, söz konusu kilitlenmeyi çözer ve şirketin temel yapısı korunur[11]. Gerçekten de pat durumunda, şirketin işleyişinde ve karar alma mekanizmasında sürekli bir işlev bozukluğu söz konusu olur. Burada çoğunluk pay sahibinin haklarını kötüye kullanması ve azlıkta kalan pay sahiplerinin haklarını ihlâl etmesi söz konusu değildir. Bu durumda şirkette karar alınamamakta ve organlar işlememektedir. Bu sebeple pay sahiplerinin hakları dolaylı olarak zarar görür. Anonim şirketlerdeki çoğunluk ilkesinin başarısızlığı pat durumunda belirgin bir şekilde ortaya çıkar. Eşit güçteki pay sahipleri söz konusu olduğunda, çoğunluk ilkesi fiilen

[6] İlbasmış Hızlısoy, s. 39 vd; Hans Caspar von der Crone, "Lösung von Pattsituationen bei Zweimanngesellschaften", Schweizerische Juristen Zeitung, 89. Jahrgang, (1993), s. 41;

[7] "Patt" terimi Fransızca'dan alınmıştır. Asıl anlamıyla satranç oyununda hamle sırası kendisinde olan oyuncunun, şahını tehdit altında bırakmadan hiçbir hamle yapamadığı ve bu nedenle beraberlik olarak değerlendirilen bir durumu ifade eder. Mecaz anlamda patt, iki tarafın karşı karşıya bulunduğu ve taraflardan hiçbirinin üstünlük tesis ederek lehine bir avantaj elde edemediği bir denge durumunu ifade eder. Mecaz anlamdaki bir patt durumu, iki ortaklı bir şirkette çoğunluk ilkesinin işlemez hâle gelmesi ve ortaklar çoğunluğunun mevcut görüş ayrılıklarını gidememesi durumunda genel kurulda ortaya çıkabilir. Bkz. Sönke Bock, Gesellschaftsvertragliche Gestaltungen zur Auflösung von Pattsituationen in der Gesellschafterversammlung, Berlin: Duncker Humblot Verlag, 2020, s. 23.

[8] Beeler ve von der Crone, s. 332; İlbasmış Hızlısoy, s. 39 vd.

[9] Bkz. Mattias Trautmann ve Hans Caspar von der Crone, "Organisationmängel und Pattsituationen in der Aktiengesellschaft", SZW/RSDA, 5/2012, s. 468; von der Crone, s. 37 vd.

[10] Von der Crone, 5/2012, s. 468, 469; von der Crone, s. 41.

[11] İlbasmış Hızlısoy, s. 39 vd.

oybirliği ilkesine dönüşür ve farklı görüşleri aşarak bir karara varmak için gerekli karar alma mekanizması işlemez[12].

Doktrinde haklı olarak ifade edildiği üzere, pay sahiplerine tanınan vazgeçilmez haklar, şirketin temel yapısını korumaya da hizmet eder. Haklı sebeple fesih davasının vazgeçilmez bir hak olduğu nazara alındığında, bu davanın şirketin temel yapısını koruma işlevine de sahip olduğu açıktır[13]. Kaldı ki, TTK m. 531'e göre, hâkimin davayı açan pay sahibini/sahiplerini şirketten çıkarma imkânı bulunmaktadır. Esasen bu imkân, azlığın korunmasından ziyade şirketin işleyişinin korunmasının da amaçlandığını gösterir[14].

İsviçre Federal Mahkemesi, pay sahipleri arasındaki mevcut anlaşmazlıklar nedeniyle, anonim şirketin feshinin reddedilmesi hâlinde daha fazla çatışmanın yaşanmasının muhtemel olduğunu ifade etmekle birlikte, bu durumun tek başına feshi haklı göstermeyeceğini belirtmiştir. Ancak Mahkeme, pay sahiplerinin %50'şer paya sahip olduğu bir durumda, pay sahiplerinin çatışması nedeniyle anonim şirketin yönetiminin engellendiği bir durumun da nazara alınması gerektiği ifade edilmiştir[15]. TTK m. 531'in konumuz bakımından önemli olan amacı ise, şirket organlarında yaşanan çıkmaz (*Pattsituationen*) durumunun yol açtığı işlev bozukluklarının giderilmesidir[16].

Özellikle şirketin varlığının sürdürülmesi amacının nazara alındığı bir Anayasa Mahkemesi kararı konumuz açısından meseleye bakışta ışık tutar niteliktedir. Anayasa Mahkemesi, iki ortaklı limited şirketlerde bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması (TTK m. 616/1-h) için genel kurul kararı alınması ve bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması (TTK m. 621/1-h) için aranan nitelikli çoğunluğa ilişkin hükümleri -iki ortaklı limited şirketler yönünden- anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir[17]. İtirazın gerekçelerinden biri iptali talep edilen kuralların iki ortaklı limited şirketlerde, ortağın şirketten çıkarılmasının imkânsız hâle gelmemesidir[18]. Ortağın şirketten çıkarılması açısından yapılan değerlendirmede; limited şirketin faaliyetlerinin devamlılığının sağlanmasının önemli olduğu, şirketin hukuki varlığının sona ermesinin önlenmesi ve ticari alandaki faaliyetlerine etkin ve verimli bir şekilde devam etmesi gerektiği, iptali istenen kuralların mahkemeden çıkarma talep edilmesine engel olduğu ve bu sebeple

[12] Beeler ve von der Crone, s. 336.

[13] İlbasmış Hızlısoy, s. 40; Ünal Tekinalp, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s. 301; Ünal Tekinalp, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s. 199.

[14] İlbasmış Hızlısoy, s. 40

[15] Daniel M. Häusermann, Art. 704 OR und Minderheitenschutz: Eine aktienrechtliche Kurvendiskussion, https://www.alexandria.unisg.ch/handle/20.500.14171/104105, (E.T: 14.12.2025), s. 4

[16] Philipp Habegger, Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen, unter Berücksichtigung der anderen sachgemässen und den Beteiligten zumutbaren Lösung gemäss Art. 763 Ziff. 4. Satz 2 OR, Bern: Stämpfli Verlag, 1996, s. 11 vd.

[17] AYM, E. 2025/128 K. 2025/273 T. 25.12.2025; Karar için bkz. 17.03.2026 tarih ve 33199 sayılı RG,; Yargıtay kararlarında iki ortaklı şirketlerde ortak sayısı yönünden nisabın sağlanmasının mümkün olmaması nedeniyle çıkarma davasının açılamayacağı kabul edilmektedir. Bkz. Y. 11. HD. E. 2016/4753 K. 2017/7190 T. 13.12.2027; Y. 11. HD. E. 2019/3224 K. 2020/2963 T.17.06.2020.

[18] Ayrıca iptal gerekçesi olarak, kollektif şirketler yönünden tek bir ortağa tanınan çıkarma davası açma hakkının iki ortaklı limited şirket ortaklarına tanınmamasının eşitlik ilkesiyle bağdaşmamasıdır. Bkz. AYM, E. 2025/128 K. 2025/273 T. 25.12.2025, N.16.

şirketin varlığını sürdürmesine imkân tanınmadığı ifade edilmiştir. Mahkeme şirketin menfaatini üstün tutan bu yaklaşımıyla şirketler hukuku öğretisine uygun bir yaklaşım sergilemiş, meseleyi çözümsüz bırakmamıştır.

II. AZLIK KAVRAMI

A. GENEL OLARAK

Anonim şirketler hukukunda azlık kavramının birçok anlamı üzerinde durulmuştur. Azlık kavramına yüklenen anlamlardan ilki, sermaye çoğunluğuna sahip olmayan pay sahipleridir[19]. Aşağıda da ifade edileceği üzere TTK'nin sermaye oranına göre (sermayenin onda biri ve beşte biri) çoğunluk karşısında bazı haklar tanıdığı pay sahibi veya sahiplerine ise teknik azlık denilmiştir[20].

Türk Ticaret Kanunu'nda ise azlık kavramı tanımlanmamıştır. Bunun yerine TTK'de kimi zaman sadece "azlık" ifadesi kullanılmış (TTK m. 208, 360, 486/3); kimi zaman ise sermaye oranına atıf yapılmıştır (TTK m. 411, 531, 559). TTK m. 420'de ise, birinci fıkrada sermaye oranına atıf yapılırken, ikinci fıkrada "azlık" ifadesi kullanılmıştır. Sermaye oranına yapılan atıflarda ise halka kapalı ve açık anonim şirketler bakımından ayrım yapılmış; halka kapalı anonim şirketlerde sermayenin onda biri, halka açık şirketlerde ise sermayenin yirmide biri esas alınmıştır. Özellikle TTK m. 411 ve 420'deki düzenlemelerden yola çıkılarak, anonim şirketlerde azlık olarak kabul edilebilmek için sermayenin belirtilen oranına sahip olmanın gerektiği düşünülebilir. Bir başka ifadeyle anonim şirketlerde azlık, halka kapalı şirketler bakımından sermayenin onca biri; halka açık şirketler bakımından ise sermayenin yirmide birine sahip olmayı gerektirir şeklinde bir anlam çıkarılabilir.

B. AZLIK KAVRAMININ SOMUT OLAYA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKLİLİĞİ

Kanaatimizce TTK'de özellikle sermaye oranına yapılan atıflar, azlığın tanımlanması için değil, bilâkis maddede öngörülen imkânın kullanılabilmesi için "asgari" bir haddi (TTK m. 208 hariç olmak üzere) ifade etmektedir. Meselâ TTK m. 411 uyarınca, azlık pay sahiplerinin genel kurulu toplantıya çağrılmasını veya gündeme madde ekletilmesini talep edebilmesi için sermayenin en az onda birine (halka açık şirketlerde yirmide birine) sahip olması gerekir. Maddede ifade edilen asgari pay miktarına sahip olmayan pay sahip veya sahipleri bakımından, bu pay sahipleri şirket içinde "azlık" olarak kabul edilmek gerekirse de, söz konusu hak kullanılamayacaktır[21]. Yine benzer şekilde ancak belli oranda paya sahip "azlık" genel kurul toplantısının ertelenmesini talep edebilecek (TTK m. 420), özel denetçi atanmasını

[19] Onur Zorluer, Anonim Şirketlerde Azınlık Haklarının Kötüye Kullanılmasına Karşı Çoğunluğun Korunması, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021, s. 33.

[20] Zorluer, s. 34 vd; Sermaye oranına göre belirlenen azlığın "mevsuf azlık" olarak anıldığı da görülmektedir. Bkz. İsmail Kayar, "Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları", Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989, s. 8 vd; Doktrinde Zorluer tarafından teknik olarak azlık kavramı ise; sermaye oranının belirlendiği hâller nazara alınarak "oransal azlık"; özel denetim bakımından payların itibari değerinin nazara alındığı TTK m. 439/1 söz konusu olduğunda "nominal azlık" ve TTK m. 360 bakımından ise "fiili azlık" olarak ayrıma tabi tutulmuştur. Bkz. Zorluer, s. 39 vd.

[21] TTK m. 411'de öngörülen oranının bir alt sınır olduğu yönünde bkz. İsmail Kırca, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat, Anonim Şirketler Hukuku C. 2/1, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2024, s. 183.

mahkemeden talep edebilecek (TTK m. 439/1), haklı sebeple fesih davasını açabilecek (TTK m. 531) ya da sulh ve ibraya engel olabilecektir (TTK m. 559/1). Esasen ifade ettiğimiz maddelerde öngörülen imkânların daha az miktardaki pay sahiplerine tanınmamasının sebebi, şirketin işleyişinin sürdürebilirliği ile pay sahipleri arasındaki menfaat dengesinin korunmak istenmesidir. Meselâ aynı düşünce TTK m. 360 ve m. 486/3'te yoktur. Zira ifade edilen maddelerde şirketin işleyişini sekteye uğratacak bir hakkın kullanılması söz konusu olmadığı gibi, şirket ve pay sahipleri arasındaki menfaat dengesinin sağlanmasını gerektirecek bir durum da bulunmamaktadır. Hâl böyle olunca azlık kavramıyla ifade edilmek istenen her zaman belli bir sermaye oranına sahip olmak değildir[22].

Azlık kural olarak şirket içinde karar alma süreçlerini tek başına belirleyemeyen pay sahipleri olarak anlaşılmalıdır. Bu bağlamda azlık, sadece sayısal olarak daha az paya sahip olmayı değil, aynı zamanda şirket üzerinde belirleyici bir etki kuramamayı ifade eder. Dolayısıyla azlık kavramı, salt niceliksel bir ölçüte indirgenemez. Esas olan ilgili pay sahiplerinin şirket iradesi üzerinde kontrol gücünden yoksun olmalarıdır. Bu sebeple, belli durumlarda %50'nin altında paya sahip olan bir grup çoğunluk gibi davranabilirken, bazı durumlarda daha yüksek oranlara sahip olan pay sahipleri dahi fiilen azlık konumunda olabilir. Bu çerçevede azlık, dinamik ve duruma bağlı bir kavramdır. Şirketin pay yapısı, oy dağılımı ve fiili güç ilişkileri azlığın belirlenmesinde önemli rol oynar[23].

Meselâ bir anonim şirkette çoğunluk pay sahibi, yüksek sermaye payı ve buna bağlı yönetim yetkisi nedeniyle bir nev'i "işletme sahibi" konumda olandır. Buna göre hisselerin en az %50'sine sahip olanlar çoğunluk pay sahibi olarak kabul edilebilir[24]. Esasen bu yaklaşımın prensip olarak doğru olduğu düşünülebilir. Zira daha fazla paya sahip olan kişi, karar alma mekanizmalarında diğer pay sahiplerine karşı kendi iradesini kabul ettirme imkânı sağlayan bir konuma sahiptir. Ancak bir pay sahibinin hissesi tam olarak %50 ise, kavramsal olarak bir "çoğunluk" hissesi söz konusu değildir. Zira bu pay sahibinin imkânları yalnızca statükonun korunması ile sınırlıdır[25]. Gerçekten de %50 pay sahibinin şirketin iradesine etki etmesi ve yönetim yetkisini aktif olarak kullanması mümkün değildir. Kendi lehine alınacak kararlar her durumda "diğer tarafın" iradesine bağlıdır. Ancak somut olayın koşullarına göre %50 pay

[22] TTK m. 360'daki azlık, esas sözleşmede belirlenen oranda payı temsil eden ve bu hakkı kullanmak amacı ile hareket eden, değişken içerikli bir veya birden çok ortaktır. Bkz. Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, N. N.587; TTK m. 360'da yer alan azlık kavramının "fiili azlık" olarak adlandırması da önerilmiştir. Bkz. M. Özgür Falcıoğlu, "Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili", Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları, Ankara: Bilge Yayınevi, 2016, s. 218.

[23] Thomas Jutzi: "Mehrheitenschutz –oder wie steht es um den Minderheitsmissbrauch im Aktienrecht", Entwicklungen im Gesellschaftsrecht XI, Bern: Stämpfli Verlag, 2016, s. 50 vd; "…OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri de nazara alındığında (III/A/2), ortaklık kontrolünü herhangi bir şekilde elinde bulunduran, bu çerçevede organları seçme imkânına sahip olan ortak/ortaklar dışında kalan tüm pay sahipleri azınlıktır. Bunların sahip oldukları pay oranının, kontrolü elinde bulunduran pay sahibinin/sahiplerinin pay oranlarından fazla olması mümkün olduğu gibi, yüzde onluk (veya beşlik) sınırın altında bulunması da olasıdır…" Bkz. Ali Paslı, Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2005, s. 198 vd.

[24] BGH 28.4.1980 – II ZR 254/78

[25] BGH 1.10.2019 – II ZR 386/17

sahibinin, şirketin karar alma süreçlerine etki edebileceği imkânların olup olmadığı da nazara alınmalıdır. Böyle bir durumda %50'lik bir hisse de çoğunluk olarak yeterli olabilir[26].

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuku Dairesi'nin %50 oranında pay sahibi olanı azlık olarak kabul etmemesinin hukuken kabul edilebilir olmaması bir yana, TTK m. 531'de öngörülen asgari sermaye oranına sahip pay sahiplerinin yararlanabildiği bir haktan, çoğunluğun da yararlanması gerektiği genellikle kabul edilen bir görüştür[27]. Bu yaklaşımın dayanaklarından birisi, TTK m. 531'de oranlar ifade edilirken kullanılan "en az" ibaresidir. Zira "çoğun içinde az da vardır" kuralı ile bu düşünce doğrulanmaktadır ve hakkın kullanımı bakımından bir üst sınır öngörülmemiştir[28].

Ancak bu yaklaşım *kanaatimizce* her somut olayda uygulanamaz. Zira şirketin yönetim organı belirleyebilecek, TTK m. 421 gibi nitelikli çoğunlukta alınacak kararların alınmasını sağlayabilecek çoğunlukta paya sahip olanların TTK m. 531'de ifade edilen imkândan yararlanmakta hukuki menfaati bulunmamaktadır. Meselâ bir anonim şirkette %80 paya sahip olan pay sahip veya sahipleri, şirketin kararlarının alınmasını sağlayabiliyor ise TTK m. 531'e göre haklı sebeple fesih talep edememelidir. Zira şirketin karar alma mekanizmasını elinde tutan ve yönetimi belirleyebilen pay sahiplerinin, haklı sebebin varlığı iddiası hukuken dinlenilebilir değildir. Böyle bir durumda haklı sebebe çoğunluğun yol açtığı kabul etmek doğru bir yaklaşım olacaktır. Bu halde haklı sebebin oluşmasında kusurlu olan tarafın TTK m. 531 imkânından yararlanması düşünülemez[29]. Kaldı ki %80 oranında paya sahip olanlar tarafından rahatlıkla tasfiye kararı alınabileceği de şüphesizdir. Fakat pat durumunda ise, karar alma imkânı bulunmadığından TTK m. 531'deki haklı sebeple fesih davası açma imkânından %50 paya sahip olanların yararlanması mümkündür[30]. Doktrinde *Şahin*, ortaklık kararlarının alınmasında etkili olamayacak miktarda paya sahip kişileri ve bu çerçevede sermayenin yüzde ellisini temsil eden paylara sahip olanları azlık kabul ederek, bu kişilerin haklı sebeple fesih davası ikame edebileceklerini ifade etmiştir[31].

Özellikle pat durumunda, haklı sebeple fesih davasının açılabilmesi kişisel sebeplerle de açıklanmaktadır. Gerçekten de bu durumda ortaklığın sona erdirilmesi gerekebilir. Özellikle pay sahipleri sözleşmesi ile ortak kontrol esasına ve buna bağlı kilitlenmeye dayalı sermaye

[26] BGH 9.3.1981 – II ZR 171/79; LG Köln 16.8.2001 – 24 O 21/01; LG Aachen 12.2.2016 – 43 O 26/15

[27] Dietmar Kubis, Münchener Kommentar zum AktG, München: C.H. Beck Verlag, 2024, § 122, Rn.6; Sinan H. Yüksel, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davasında Davacı Sıfatı – Yargının Yaklaşımı ve Tartışmalar", Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç'a Armağan, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 159.

[28] Yüksel, s. 159; Ayşe Şahin, Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s. 132.

[29] Haklı sebeple fesih iddiasının oluşumunda kusurlu olan tarafın bundan istifade edemeyeceği hakkında bkz. Y. 11. HD. E. 2019/4836 K. 2021/4728 T. 03.06.2021

[30] İzmir Bölge Adliye Mahkemesi bir kararında; "…her iki ortağın eşit paya sahip olduğu bu tip şirketlerde karar alınabilmesinin ancak uzlaşma ile mümkün olduğu, uzlaşma olmadıkça bir süre sonra şirket bünyesinde 'dead-lock' (kilitlenme) kaçınılmaz hale geleceği, nitekim davalı şirkette de bu durumun yaşandığı…bu tür ciddi uyuşmazlıkların da haklı sebep sayılması gerektiği…" ifadelerine yer vermiş ve %50'şer paya sahip olunan iki kişilik bir şirkette haklı sebeple fesih davasını esastan karara bağlamıştır. Bkz. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi 06.07.2023, 2023/52 E. 2023/1113 K; Anonim şirketlerde organların kilitlenmesine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Muhammed Sulu, Anonim Ortaklık Organlarının Kilitlenmesine İlişkin Sözleşmesel Düzen -Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri Bağlamında Bir İnceleme -, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.

[31] Şahin, s. 132 vd; Aynı yönde görüş için bkz. Yüksel, s. 159.

katılmalı ortak girişim ilişkilerinden doğan uyuşmazlıklardan ortaya çıkan haklı nedenlerin, ortaklığın faaliyetlerini güçleştirmesi veya imkânsızlaştırması hâlinde fesih davası açılması kabul edilmektedir[32]. Ancak şirketin kilitlenmesinin haklı sebep olarak kabul edilmesi ile, özellikle %50'şer pay sahipliğinde, %50 paya sahip olan kişi veya grupların davacı olabilmesi birbirinden farklıdır. Zira TTK m. 531'de davanın kimin tarafından açılacağı ve davacının azlık olabileceği açıkça düzenlenmiştir. Davacı sıfatına sahip olabilmek dava şartı olduğundan, esasa girilmeden evvel bu sıfatın tespit edilmesi gerekir. Dolayısıyla bu tespit yapıldıktan sonra haklı sebeplerin var olup olmadığı incelenmelidir. Mahkemenin, uyuşmazlığın esasını inceleyebilmesi için öncelikle dava şartının var olup olmadığını nazara alması gerekir. Zira dava şartları, davanın açılması için değil ama dinlenmesi (esastan görülmesi) için gereklidir. Hâl böyle olunca haklı sebebin var olup olmadığı davanın esası ile ilgili bir meseledir. Esasa ilişkin bir meselenin varlığından bahisle, haklı sebeple fesih davasının açılabilmesini kabul etmek, dava şartı olan azlık olmayı göz ardı eden bir yorumdur. Hâlbuki öncelikle davacının bu sıfatı haiz olup olmadığı incelenmelidir.

Bu noktada doktrinde, ihtilafın ortaklık yönetim kurulunun oluşturulamaması ya da kurulun çalışamaz hale gelmesi noktasına varması hâlinde haklı sebeple fesih davası açılamayacağı; bu halde sadece TTK m. 530'a göre organsızlık sebebiyle fesih davasının açılabileceği de ifade edilmiştir[33]. Ancak doktrinde TTK m. 530'un feshin organsızlık sebebiyle istenmesi hâlinde özel hüküm olduğu ve öncelikle uygulanması gerektiği; fakat TTK m. 531'in alternatif çözümlerle ortaklığı yaşatabilme imkânı tanıması sebebiyle her iki düzenlemenin kümülatif olarak uygulanmasının yerinde olacağı da savunulmuştur[34].

C. Fesih Davasında Hukukî Menfaat

Burada haklı sebeple fesih davasının açılmasında hukuki menfaatin aranıp aranmayacağı da ayrıca incelenmelidir. TTK m. 531'de davacının münhasıran azlık olması gerektiği düzenlenmiştir. Bu düzenleme, davacı sıfatının kim ya da kimlere ait olduğunun kanunla düzenlediği bir örnek teşkil eder. Davacı sıfatına sahip olan kişilerin açıkça kanun tarafından belirlendiği bu durumda, bu pay sahibi veya sahiplerinin haklı sebeple fesih davası açmakta kural olarak menfaat sahibi olduğu kabul edilmektedir[35]. Bu sebeple haklı sebeple fesih davasında hukuki menfaatin varlığı ayrıca bir dava şartı olarak aranmayıp, davacı konumunda bulunan kişilerin kanunun işaret ettiği kişiler olması gerekli ve yeterlidir[36]. *Hanağası'na* göre,

[32] Şahin, s. 183, 207 vd; Nuri Erdem, Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, s. 97 vd; Yüksel, s. 159; Sıtkı Anlam Altay: Anonim Ortaklık Hukukunda Sermaye Katılmalı Ortak Girişimler, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s. 683 vd.

[33] İsmail Cem Soykan, Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 320 vd.

[34] Tolga Ayoğlu, "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2 (2013) s. 221.

[35] Emel Hanağası, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davasının Medeni Usûl Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi", Batider, C. 32/S.1 (2016), s. 208.

[36] Hanağası, s. 208; İsviçre hukukunda davacının korunmaya değer menfaatinin bulunması gerektiği yönünde görüş için bkz. Erdem, s. 171 vd.

haklı sebeple fesih davasında davacı sıfatı dava şartı olarak karşımıza çıkar[37]. Yazara tarafından usul hukuku bakımından mesele ele alınırken, haklı olarak TTK m. 531'de verilen oranlardan hareket edilmiş ve azlık kavramının çeşitli ihtimalleri üzerinde durulmamıştır. TTK m. 531'de ifade edilen asgari sermaye oranına sahip pay sahip veya sahipleri tarafından açılan fesih davasında bu yaklaşım doğrudur. Ancak daha yüksek paya sahip olma durumlarında her somut olaya göre ayrıca değerlendirme yapmak yerinde olur. Meselâ hiçbir imtiyazın bulunmadığı bir anonim şirkette %80 hissenin maliki olan pay sahip veya sahipleri söz konusu olduğunda, TTK m. 531'deki asgari sermaye oranının sağlandığından ve çoğun içinde az vardır diyerek, fesih davası açılmasında hukuki menfaat vardır denilebilecek midir? Kanaatimizce hiçbir imtiyazın bulunmadığı böyle bir durumda, %80 paya sahip olanların bu fesih davası açmada hukuki menfaati yoktur. Zira bu orandaki bir çoğunluk şirketin karar alma mekanizmasını işleterek tasfiye kararı alabilir. Tasfiye kararı alabilecek bir çoğunluğun var olduğu bir hâlde artık fesih davası açılamamalıdır.

SONUÇ

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi çalışmamızda ifade ettiğimiz kararı birçok açıdan eleştiriye açıktır. Zira istinaf mahkemesince, "*azlık pay sahiplerine tanınan haklı sebeple fesih davası açma hakkının çoğunluğa tanınmasının mümkün olmadığı, anonim şirkette pay oranı %49,99'a kadar olan pay sahibi/pay sahiplerinin azlık olarak kabul edilebileceği tespiti*", hem haklı sebeple fesih davasının öngörülme amaçları hem azlık kavramına yaklaşım bakımından hukuken kabul edilebilir değildir.

Haklı sebeple fesih davasında orantılılık ilkesine uygun olarak, pay sahipleri ile şirketin menfaati nazara alınmalıdır. Bir başka ifadeyle sadece davacı pay sahiplerinin değil, bilâkis şirketin devamlılığı konusunda diğer pay sahiplerinin menfaatleri de dikkate alınır. Özellikle şirketin ekonomik alanda faaliyetini sürdürmesine engel olan ve karar alınamamasını neden olan organsal zafiyetin var olup olmadığı özellikle irdelenmelidir.

Azlık kavramı ise sadece niceliksel ölçütlerle açıklanamayacağından, somut olayın koşulları dikkate alınarak azlık tespit edilmelidir. Özellikle azlık, şirket içinde karar alma süreçlerini tek başına belirleyemeyen pay sahipleri olarak anlaşılmalıdır. Pay oranı olarak çoğunlukta olmasına rağmen karar almada etkisi bulunmayan pay sahiplerinin fiilen azlık durumunda olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

[37] Hanağası, s. 208; "…davacının davalı şirketteki payı sermayenin onda birini bulmadığından anonim şirketin feshini isteme hakkının bulunmadığı, ayrı ayrı dava dilekçesiyle açılan ve farklı esasa kaydedilen davaların birleştirilmesi davaların birlikte açıldığı anlamına gelmeyip, her bir davanın ayrı dava olup, her bir dava koşullarının ayrı ayrı değerlendirilip, yargılama yapılarak her biri hakkında ayrı ayrı hüküm kurulması gerektiği, bu sebeple ayrı dava dilekçesi ile dava açma koşulunu sağlayan ortak yönünden açılan dava ile bu davanın birleştirilmesinin bu davacı yönünden dava koşulunun sağlandığı anlamına gelmeyeceği, mahkemece davanın usulden reddine karar verilmesinin isabetli olduğu…onanmasına…" Y. 11. HD. E. 2024/5956 K. 2025/4028 T. 04.06.2025; "…davanın yeterli nisap bulunmaması nedeniyle davacı tarafından açılması mümkün olmadığı gibi ıslahla taraf eklenmesinin de söz konusu olmadığı, diğer mirasçılar tarafından açılacak davaların birleştirilmesi gibi usulü işlemler de her davanın açıldığı tarihteki şartlara göre değerlendirilebileceği ilkesi kapsamında, bu davada nisabın sağlanmasında dikkate alınamayacağı…" Y. 11. HD. E. 2023/408 K. 2024/3977 T. 15.05.2024.

Ayrıca hukuk normlarının yorumundaki asıl amaç uyuşmazlığa çözüm üretmektir. Mahkemeler yorum yaparken bu amacı nazara almalı ve çözümsüz bir sorun yaratmaktan kaçınmalıdır. Bir başka deyişle, mahkemelerin yorumu sorunu hükümle çözmek olup, hükümle sorunu çıkmaza yöneltmemelidir.

KAYNAKÇA

Altay, Sıtkı Anlam. *Anonim Ortaklık Hukukunda Sermaye Katılmalı Ortak Girişimler*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009.

Ayoğlu, Tolga. "Anonim Ortaklıkların Haklı Nedenle Feshi", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 2 (2013), s. 219-252.

Beeler, Lukas ve Hans Caspar von der Crone. "Auflösungsklage nach Art. 736 Abs. 4 OR", *SZW/RSDA*, 4/2010, https://www.nkf.ch/app/uploads/2022/09/SZW_Aufloesungsklage-nach-Art-736-Abs-4-OR.pdf.

Bock, Sönke. *Gesellschaftsverrtragliche Gestaltungen zur Auflösun von Pattsituationen in der Gesellschafterversammlung*, Berlin: Duncker Humblot Verlag, 2020.

Çelik, Aytekin. "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerin Haklı Sebeple Feshi", *Batider*, C. 25/S.4 (2009), s. 559-592.

Erdem, Nuri. *Anonim Ortaklığın Haklı Nedenle Feshi*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

Falcıoğlu, M. Özgür. "Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili", *Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları*, Ankara: Bilge Yayınevi, 2016.

Habegger, Philipp. *Die Auflösung der Aktiengesellschaft aus wichtigen Gründen, unter Berücksichtigung der anderen sachgemässen und den Beteiligten zumutbaren Lösung gemäss Art. 763 Ziff. 4. Satz 2 OR*, Bern: Stämpfli Verlag, 1996.

Hanağası, Emel. "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davasının Medeni Usûl Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi", *Batider*, C. 32/S.1 (2016), s. 199 – 270.

Häusermann, Daniel M. "Art. 704 OR und Minderheitenschutz: Eine aktienrechtliche Kurvendiskussion", https://www.alexandria.unisg.ch/handle/20.500.14171/104105.

İlbasmış Hızlısoy, Özlem. *Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2016.

Jutzi, Thomas. "Mehrheitenschutz –oder wie steht es um den Minderheitsmissbrauch im Aktienrecht", *Entwicklungen im Gesellschaftsrecht XI*, Bern: Stämpfli Verlag, 2016.

Kayar, İsmail. "Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları", Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989.

Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat. *Anonim Şirketler Hukuku C. 2/1*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2024.

Kubis, Dietmar. *Münchener Kommentar zum AktG*, München: C.H. Beck Verlag, 2024.

Paslı, Ali. *Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi*, İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2005.

Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku I*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

Soykan, İsmail Cem. *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*, İstanbul: On iki Levha Yayıncılık, 2012.

Sulu, Muhammed. *Anonim Ortaklık Organlarının Kilitlenmesine İlişkin Sözleşmesel Düzen -Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri Bağlamında Bir İnceleme* -, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.

Şahin, Ayşe. *Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.

Tekinalp, Ünal. *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.

Tekinalp, Ünal. Yeni *Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.

Trautmann, Mattias ve Hans Caspar von der Crone: "Organisationmängel und Pattsituationen in der Aktiengesellschaft", *SZW/RSDA* 5/2012, s. 461 – 476 (5/2012).

von der Crone, Hans Caspar. "Lösung von Pattsituationen bei Zweimanngesellschaften", *Schweizerische Juristen Zeitung*, 89. Jahrgang, (1993), s. 37-48.

Yüksel, Sinan H. "Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davasında Davacı Sıfatı – Yargının Yaklaşımı ve Tartışmalar", *Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç'a Armağan*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 147 – 163.

Zorluer, Onur. *Anonim Şirketlerde Azınlık Haklarının Kötüye Kullanılmasına Karşı Çoğunluğun Korunması*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2021.

EXTENDED SUMMARY

OBSERVATIONS ON THE CONCEPT OF MINORITY UNDER ARTICLE 531 OF THE TURKISH COMMERCIAL CODE IN THE LIGHT OF A DECISION OF THE 21. CIVIL CHAMBER OF THE ANKARA REGIONAL COURT OF APPEAL

Emre Kalender, Assoc. Prof.
Hacettepe University, emrekalender@hacettepe.edu.tr
https://orcid.org/0000-0003-2868-2448

Hayri Öztürk.
Ankara Bar Association, hayridide@gmail.com
https://orcid.org/0009-0008-2113-4194

In practice, it is frequently encountered that joint-stock companies are composed of two shareholders or groups of interest, each holding 50% of the shares. In such companies, in the event that the shareholders fail to reach an agreement, the functioning of the company is disrupted. In the case of such a deadlock, the first solution that comes to mind is for one of the shareholders to request the dissolution of the company for just cause pursuant to Article 531 of the Turkish Commercial Code (TCC), or, if this is not possible, to seek, by court decision, the expulsion of the claimant from shareholding. A decision that may be regarded as significant on this matter has been rendered by a regional appellate court.

In the case subject to the decision, there are two shareholders in a joint-stock company, each holding 50% of the shares. The claimant shareholder primarily requested the expulsion of the other shareholder from the company and, if this were not possible, the dissolution of the joint-stock company for just cause. The other shareholder, who was also named as a defendant alongside the company, submitted the same request in a counterclaim. The court of first instance rejected both the principal and the consolidated actions on the grounds that a shareholder cannot be expelled from a joint-stock company and that the conditions for dissolution of the company were not met.

The regional appellate court held that the right to bring an action for dissolution for just cause, which is granted to minority shareholders, cannot be extended to the majority, and that shareholders holding up to 49.99% of the shares in a joint-stock company may be considered as the minority. Within this framework, the court stated that it was necessary to assess whether a shareholder holding 50% of the shares has the right to bring an action under Article 531 of the TCC, and accordingly set aside the decision of the court of first instance.

In essence, this decision is of a nature that may give rise to serious problems in the practice of joint-stock companies. Indeed, it is beyond doubt that such a decision would create a significant impasse in joint-stock companies where the shareholding is

equally divided at 50%–50%. The existence of such a de facto deadlock should not constitute the sole point of departure in terms of legal reasoning. In other words, the reasoning of the court must be examined and discussed in the doctrine not on the basis of factual considerations, but rather on legal grounds. The purpose of the action for dissolution for just cause in joint-stock companies, and in particular the meaning attributed to the concept of minority by the appellate court, should be subject to scrutiny.

The decision rendered by the 21st Civil Chamber of the Ankara Regional Court of Appeal, as referred to in our study, is open to criticism in many respects. Indeed, the determination made by the appellate court that "the right to bring an action for dissolution for just cause, which is granted to minority shareholders, cannot be extended to the majority, and that shareholders holding up to 49.99% of the shares in a joint-stock company may be regarded as minority shareholders" is not legally acceptable, both in terms of the purposes underlying the introduction of the action for dissolution for just cause and the approach adopted toward the concept of minority.

In actions for dissolution for just cause, in accordance with the principle of proportionality, the interests of both the shareholders and the company must be taken into consideration. In other words, not only the interests of the claimant shareholders, but also the interests of the other shareholders regarding the continuity of the company must be taken into account. In particular, it must be carefully examined whether there exists an organizational dysfunction that prevents the company from continuing its activities in the economic sphere and leads to an inability to adopt resolutions.

Since the concept of minority cannot be explained solely by quantitative criteria, it must be determined in light of the circumstances of the concrete case. In particular, minority should be understood as shareholders who are unable to unilaterally determine decision-making processes within the company. It should not be overlooked that shareholders who, despite holding a majority in terms of share ratio, have no effective influence over decision-making may, in practice, be in a minority position.

Furthermore, the primary purpose of interpreting legal norms is to resolve disputes. Courts must take this purpose into account when interpreting the law and should refrain from creating irresolvable problems. In other words, the function of judicial interpretation is to resolve disputes through judgments, not to drive them into deadlock.